

SZEMLE

***Régi Magyarországi Nyomtatványok, V. 1671–1685.* Heltai János, Kovács Eszter, P. Vásárhelyi Judit, Perger Péter, Szvorényi Róbert, Tóth Anna Judit, V. Ecsedy Judit munkája, szerk. P. Vásárhelyi Judit, Perger Péter, lektorálta Csorba Dávid, Koltai András, Budapest, OSZK, 2023. 1556 p.**

A Régi Magyarországi Nyomtatványok (RMNy) minden kötetének megjelenését nagy várakozás előzi meg a tudományos élet képviselői részéről. A kiadvány ugyanis nemcsak egy bibliográfiai és könyvészeti kézikönyv, hanem a könyvtörténet hazai és külföldi kutatói számára – legyen történész, néprajtudós, nyomászat-, irodalom-, egyház-, vallás- vagy zenetörténész – egy megkerülhetetlen szakkönyv. Tartalmát tekintve a korabeli magyarországi történelem enciklopédiájának is tekinthetjük, de idézhetjük Jakó Zsigmond egy jellemzését is, amelyet éppen egy Borsa Gedeon-emlékkötetben közölt tanulmányában fogalmazott meg: „nemcsak retrospektív nemzeti bibliográfia, de az irodalmi írásbeliség és az egyes tudományágak magyarországi története legfontosabb forrásrepertóriumának a szerepét is betölti”. (*Fata libelli*, Bp., OSZK, 60.)

Az RMNy ötödik kötetének felépítése természetesen megegyezik az előzőekével: az egyes művek részletes bibliográfiai leírása után annak tartalmi és szakirodalmi összefoglalása olvasható. Ezt követi a tízféle mutató – a hasonló kiadványokat tekintve ez egyedülálló –, amelyek által a kötet (és maga a korszak) méginkább áttekinthetőbb és tanulmányozhatóbb, valamint a csonka, illetve sérült példányok azonosításának elsőrangú segédletei. A nyomdahelyek, nyomdák, személynevek, helynevek, címek, magyar nyelvű versek és énekek kezdősorai, tárgy, nyelvek, könyvtárak bibliográfiai konkordanciák előtt egy az adott korszakban a korabeli Magyarországon működő nyomdákat feltüntető térkép, illetve az összes, példányból ismert munka címlapjáról vagy mintalapjáról készült fotómásolat látható. (Néhány elveszett műről is van kép, ha az például hasonmásban vagy fényképben fennmaradt.)

Mindezen segédletek elkészítését és a kötetben való megjelenítését az teszi lehetővé, hogy a hazai könyvtermés – mind a címeket, mind a példányszámokat tekintve – ebben az időszakban, vagyis az 1671 és az 1680 közötti években is igen kevés. Az RMNy jelen kötete 946 magyarországi és külföldön magyar nyelven megjelentetett nyomtatványt dolgoz fel a 3697-től a 4626-ig terjedő sorszám alatt. Ebből 5 az üres szám, 21 pedig a betűjellel ellátott többlet, valamint 79 Appendix-tétel szerepel a kötet végén: ezek a megjelenési év vagy hely miatt kizárt nyomtatványok. (Az RMNy öt kötete a hazai nyomdászat történetéből, az 1473 és 1685 közötti időszakból, csak alig több mint 5700 címet tudott regisztrálni. Ez a számadat a nyugat-európai országok könyvtermésével összehasonlítva messze elmarad.) Az előző két kötet (megjelent 2000-ben és 2012-ben) anyagát tekintve ez kb. 60, illetve 140 tételnyi (cím) visszaesést jelent, elsődlegesen a kedvezőtlen történelmi körülmények miatt (protestánsüldözések).

Az RMNy-tételek leírásának fontos részét képezik a lelőhelyadatok is, amelyek arról tájékoztatnak, hogy az adott műből melyik intézmény rendelkezik példánnyal, továbbá azt, hogy az adott példány milyen állapotban van. Ezen adatokat szemlélve az is kitűnik, hogy 66 kiadványból ma

DOI 10.17167/mksz.2025.2.279-281

már példány sem ismert (remélhetőleg ezek csak lappanganak, s idővel egy-egy előkerül); valamint 14 mű léte egykorú adat alapján feltételezhető. Ez utóbbiak a naptárak és prognosztikonok esetében több tucat többletet jelent, hiszen egy adott évben több nyomda több nyelven is megjelentette ezeket.

A nagyarányú veszteség okaiként az alacsony példányszám (néhány tucat – néhány száz), illetve a kiadványok műfaja említhető, ezek lakodalmi köszöntő versek/költemények, evangélikus teológiai vizsgatételek, református elmélkedések, szorzótáblák, gyászbeszéddek, református és katolikus imádságok, röpiratok, esküvői meghívók, katolikus vallási tanítások, református vagy katolikus vallási vitairat, pátensek stb. – vagyis ezen adatok szerint a pusztulás egyik felekezet kiadványait sem kímélte.

Ugyanakkor érdemes abból a szempontból is végignézni ezen lelőhelyadatokat, hogy melyek azok a kiadványok, amelyekből sok példány maradt fenn („in multis bibliothecis multa expl.”). A 30 példánynál többel rendelkező művek (közel 30 van ilyen) közé tartozik Edward Brown magyar mondatot tartalmazó útleírása (négy kiadás is: London 1673, RMNy 3904; Párizs 1674, RMNy 3993; Amszterdam 1682, RMNy 4392; London 1685, RMNy 4598). A katolikusok közül Káldi György prédikációi ([Pozsony] Nagyszombat [ca. 1640] 1681 [!], RMNy 4375), Gregorius Coelius biblia-magyarázata (Nagyszombat 1682, RMNy 4436), Nicolaus Avancini elmélkedései (Nagyszombat 1679, RMNy 4265), Charles Musart papi kézikönyve (Nagyszombat 1675, RMNy 4043), a jezsuita rend regulája (Nagyszombat 1679, RMNy 4272) stb. A protestánsok közül pedig az előkelő listán többek között ott szerepel Tolnai F. István vitairata (Kolozsvár 1679, RMNy 4254), Szathmárnémethi Mihály bibliamagyarázata és prédikációi (Kolozsvár 1679, RMNy 4251; Kolozsvár 1675, 1677, RMNy 4017, 4139), Komáromi Csipkés György vitairata (Kolozsvár 1671, RMNy 3725), Johannes Amos Comenius négy nyelvű *Orbis pictura* (Lőcse 1685, RMNy 4600) vagy Misztótfalusi Kis Miklós bibliakiadása (Amszterdam 1685, RMNy 4562). Az itt említett néhány protestáns kiadvány kiugróan magas, megmaradt példányszáma többek között azzal magyarázható, hogy az átlagosnál nagyobb példányszámban jelen(het)tek meg, valamint az adott protestáns közösség/város/nyomdász erős igényével és anyagi erejével.

A magyarországi nyomdahelyek és a kiadványok száma jól mutatja, hogy habár a katolikus egyház (Habsburg segédlettel) rengeteg energiát fektetett abba, hogy az ország lakosságának felekezeti arányát visszafordítsa a 16. század végi kb. 85 százaléknyi protestánsról katolikusra, a hívek nagyobbik része még mindig valamely protestáns egyházhoz tartozik. A kb. 70 éve tartó katolikus reformáció (részben ellenreformáció) nagy eredményeket tud felmutatni kiadványai által is, hiszen mind a híveket, mind a papokat igyekeztek ellátni könyvekkel, legyenek azok imádságoskönyvek, prédikációs kötetek, hitviták stb. És éppen ezért, a katolikus túlsúly (a katolikus uralkodó és a katolikus egyházszervezet) ellenére, fontosak a protestáns nyomdák és kiadványok számadatai, hiszen a számukra egyre kedvezőtlenebb körülmények között még mindig ilyen kedvező adatokat látunk: a legtöbb kiadvány Lőcsén (220), Kolozsváron (157) jelent meg, de szép számokat tud felmutatni többek között Szeben (73), Kassa (73), Debrecen (69) vagy Brassó (56) is. A figyelemre méltó adatok egyike, hogy míg az előző időszakban (1656–1670) Patakon 89 kiadvány jelent meg, addig az 1671–1685 között mindössze 1 (azaz egy); de ez is csak részben igaz, mivel Czeglédi István vitairatát ugyan Patakon kezdték el nyomtatni, de végül Kolozsváron fejezték be (RMNy 4012). A katolikus tipográfiaik közül egyértelműen a nagyszombati van az élen (152), majd a pozsonyi (36) következik. Korszakunkban ugyan csak 12 mű jelent meg a csíksomlyói ferences nyomdában (1676–1700), de működése és kiadványaik fontosak voltak az erdélyi katolikusok, különösen a Székelyföldön és Moldvában élő hívek számára.

A külföldön kiadott munkák száma nem túl sok (44), ráadásul a legtöbb városban csak egy-két kiadvány került ki a sajtó alól. A legtöbb Bécshez (12) és Wittenberghez (10) köthető, de a listán találjuk még Jénát (4), Brémát (3), Bázelt (2), Leident (2), Nürnberget (2), Velencét (2), valamint egy művel Berlint, Bolognát, Boroszlót, Danckát, Párizst, Rostokot és Utrechtet – vagyis döntően Európa német nyelvterületein jelentek meg nyelvi hungarikumok.

Az igazán izgalmasak azonban a titkos nyomdahelyeken, így az Antwerpenben, Velencében, vagy az egyszerűen kitalált nevű településeken (például Theopoli Hypozygiadae, Rhenopoli, Stephanopoli, Theopoli, Christianopoli) megjelentetett könyvek. Ezek tényleges locusa Kolozsvár, Brassó és Debrecen. A 10 protestáns kiadvány besorolása szerint egyházpolitikai, politikai vagy vallási röpirat. Ezek közé tartozik például a sárospataki kollégium tanára, Comenius-tanítvány Pósházi János *Falsitas toti mundo detecta...* (Kolozsvár, 1672; RMNy 3799) című írása, amely Bársony György váradi püspök *Veritas toti mundo declarata* (Kassa, 1671; RMNy 3704) vitáirátának három argumentumára válaszol. Utóbbi munka egyik fajsúlyos állítása, mely szerint érvénytelenek a hazai protestánsoknak szabad vallásgyakorlatot engedélyező törvények. A szakirodalom ezt a művet a Wesselényi-összeesküvés fölszámolása (1671) utáni protestánsüldözést irodalmilag megnyitó műnek tekinti.

Az RMNy 5. kötetének megjelenése előtt hunyt el Borsa Gedeon (1923–2022), aki hazai és nemzetközi elismertségét részben az RMNy-nek, részben más könyvészeti munkáinak köszönhetette. Ő dolgozta ki azt a koncepciót, amely alapján az Országos Széchényi Könyvtár szakemberei az 1801 előtt megjelent hungarika nyomtatványok tartalmi és formai feltárását végzik. Ennek eredményeként jelentek meg az RMNy-kötetek az elmúlt 50 évben (1971, 1983, 2000, 2013, 2025). A hazai könyvtermést 1700-ig bemutató retrospektív nemzeti bibliográfia hatodik darabja majd az utolsó tizenöt évet (1686–1700) dolgozza föl; valamint az RMNy munkatársai egy Supplementum kötetet is terveznek, amelyben az időközben felbukkant nyomtatványok adatait közlik.

Borsa elgondolásának komplexitását mutatja, hogy ugyancsak ő dolgozta ki a hazai nyomdák betű- és díszkészlete feldolgozásának programját, amelynek anyaga három kötetben meg is jelent a *Hungarica typographica* (2004, 2010, 2014) sorozatban. Ezáltal – a Monok István vezette olvasmánytörténeti kutatásokhoz hasonlóan – egy újabb könyves kutatási terület, a nyomdászattörténet, illetve azok szakemberei mondhatják majd el, hogy az alapkutatások az adott időszakra vonatkozóan befejeződtek.

Fontosnak vélem megjegyezni, hogy az anyag nyomtatott kötet formában jelent meg, s nem (csak) elektronikusan érhető el a hálón (az összes kötet digitalizálva, egy helyen: <https://real-cod.mtak.hu/9184/>). Könyv az, ami nyomtatásban megjelenik, s egy adattár vagy bibliográfia esetében különösen fontos, hogy abból nyomtatott példány is elérhető legyen. Az adatbázisok is fontosak, jól használhatók, sok mindenben segítik a kutatók munkáját, de csak addig működnek, amíg valaki gondozza azokat – ha ez abbamarad, az anyag akár el is tűnhet (ld. az Arcanum által működtetett magyarországi bibliográfiák adatbázisát vagy a MOKKA-R-t).

S végül a recensens egy személyes megjegyzése: egyetemista korom egyik nagy élménye volt az RMNy első két kötetének átlapozása, az egyes leírások olvasása. A lelkesedés ma is megvan, s az ötödik kötet sem okozott csalódást, ez is megadta az élményt.

ZVARA Edina

Tóth Zsombor, *A hosszú reformáció jegyében – Vallási perzekúció és tanúságtétel a református irodalmi hagyományban a gyászévtizedtől 1800-ig*, Budapest, ELKH BTK ITI, 2023 (Humanizmus és Reformáció, 41.) p. 488

Tóth Zsombor egy csaknem napjainkig alapvetően németes szemléletű tudományosságban jelentkezett egy angolszász, de főként nem kontinentális (ahogy a „szigeten” mondják) és tengeren túli szemlélettel. Tette ezt olvasottsága ellenére – ami kissé zavarba hoz engem –, hiszen az Ancien Régime szerzőiről sokat tud, francia nyelvi ismeretei nem akadályozhatták volna a francia szakirodalom legalább olyan alapos megismerését, ahogy tette a kétségtelen újszerűbb, sokszor nájmódibb angol írásokkal. No és a német szakirodalommal való csaknem szakítás is kitűnik az értekezésből. Korjelenség, valóban az,

SOMMAIRE

COLLOQUES EN MÉMOIRE DE GEDEON BORSA

Avant-propos au colloque Borsa (<i>Varga, Bernadett</i>)	165
<i>Csapó, Fanni</i> : Contributions au discours anti-ottoman de Ferenc Frangepán	166
<i>Garadnai, Erika</i> : Le texte apologétique de János Zilahy écrit à la 'décennie tragique'	175
<i>Tóth, Anna Judit</i> : La Description de Constantinople et l'imprimerie de Quirin Heyl à Bude	186
<i>Bakonyi, Zsuzsanna</i> : Le voyage de Henry Blount dans le miroir de la littérature de voyage anglaise de Proche Orient des 16e–17e siècles	202
<i>Kovács, Eszter</i> : Les transformations des poèmes bibliques en langue tchèque jusqu'à 1801	217
<i>Farkas, Gábor Farkas–Káldos, János–Király, Péter</i> : La 'matière noire' des anciens éditions de Hongrie	226

CONTRIBUTIONS HISTORIQUES

<i>Kőrösi, Ferenc</i> : 'Comédie sur le mariage des prêtres' – Compte-rendu de l'exemplaire complet de la <i>Comoedia de matrimonio</i> (RMNy 88.), jusqu'ici connu seulement en version fragmentaire	267
<i>Borda, Lajos</i> : Les versions du <i>Stellarium</i> (1586) de Pelbart de Temesvár, édité à Venise	274

REVUE

<i>Anciens Imprimés de Hongrie, V. 1671–1685</i> , Heltai János, Kovács Eszter, P. Vásárhelyi Judit, Perger Péter, Szvorényi Róbert, Tóth Anna Judit, V. Ecsedy Judit, réd. par P. Vásárhelyi Judit, Perger Péter, Budapest, OSZK, 2023 (<i>Zvara, Edina</i>)	279
Tóth Zsombor, <i>Sous le signe de la Longue Réforme – Persécution religieuse et témoignage dans la tradition littéraire réformée</i> , Budapest, ELKH BTK ITI, 2023 (Humanizmus és Reformáció, 41.) (<i>Monok, István</i>)	281

AUTEURS	289
---------------	-----

Folyóiratunknak ez a száma
a Magyar Tudományos Akadémia és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelent meg.

Ára: 1300 Ft

MTA MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

Nemzeti
Kulturális
Alap

MAGYAR KÖNYVSZEMLE 2025. 2. SZÁM

MAGYAR KÖNYV- SZEMLE

KÖNYV-, KÖNYVTÁR-
ÉS SAJTÓTÖRTÉNETI
FOLYÓIRAT

REVUE POUR L'HISTOIRE
DU LIVRE,
DES BIBLIOTHÈQUES
ET DE LA PRESSE

141. ÉVFOLYAM

2025

ELTE HUMÁN TUDOMÁNYOK
KUTATÓKÖZPONTJA

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

2

MAGYAR KÖNYVSZEMLE

Alapítva 1876-ban

Fondée en 1876

AZ ELTE HUMÁN TUDOMÁNYOK
KUTATÓKÖZPONTJA ÉS AZ ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR KÖNYV-,
KÖNYVTÁR- ÉS SAJTÓTÖRTÉNETI
FOLYÓIRATA

REVUE POUR L'HISTOIRE DU LIVRE,
DES BIBLIOTHÈQUES ET DE LA PRESSE DU CENTRE
DE RECHERCHE EN SCIENCES HUMAINES
DE L'UNIVERSITÉ EÖTVÖS LORÁND (ELTE)
ET BIBLIOTHÈQUE NATIONALE SZÉCHÉNYI

Magyar Könyvszemle (Revue pour l'histoire du livre et de la presse – abrégé: MKsz)
Magyar Könyvszemle (Journal for the History of Book and Periodicals in Hungary – abbreviated: MKsz)
Magyar Könyvszemle (Zeitschrift für Buch-, und Pressegeschichte in Ungarn – gekürzt: MKsz)

141. ÉVFOLYAM 2025. 2. SZÁM

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG – COMITÉ DE RÉDACTION

MONOK ISTVÁN *főszerkesztő* ÁCS PÁL *társszerkesztő*

TERBE ERIKA *szerkesztő*

BOKA LÁSZLÓ BORECZKY ANNA BUDA ATTILA CSÁSZTVAY TÜNDE GRANASZTÓI OLGA
OLÁH RÓBERT RÓZSAFALVI ZSUZSANNA SZOVÁK MÁRTON TÓTH GERGELY

NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS TANÁCSADÓ TESTÜLET – COMITÉ SCIENTIFIQUE INTERNATIONAL

EDOARDO BARBIERI (Milano), VILIAM ČIČAJ (Bratislava),
MARISA-MIDORI DEAECTO (São Paulo), HOWARD HOTSON (Oxford),
EVA MÁRZA (Alba Iulia), ANDREA DE PASQUALE (Roma), FERENC POSTMA (Amsterdam),
URSULA RAUTENBERG (Erlangen), SIPOS GÁBOR (Cluj Napoca),
VLADIMÍR URBANEK (Praha)

SZERKESZTŐSÉG – RÉDACTION

1097 Budapest, Tóth Kálmán u. 4.

<http://ojs3.mtak.hu/index.php/mksz> · <http://epa.oszk.hu/00000/00021>

Les articles de la revue sont indexés et préservés dans

HISTORICAL ABSTRACTS, AMERICA: HISTORY AND LIFE, MTA: REAL, MTA: MTMT

A Magyar Könyvszemlét az MTMT indexeli és a REAL archiválja.

Megjelenik negyedévenként – Trimestrielle

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága (1089 Bp., Orczy tér 1.). Előfizethető valamennyi postán, valamint e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu; faxon: (+36-1) 303-3440; További információ: (+36-80) 444-444. Példányonként megvásárolható a *Penna Bölcsész Könyvesbolt*ban (1053 Bp., Magyar u. 40.), az *Írók Boltjában* (1061 Bp., Andrássy út 45.) és az *ELTE Humán Tudományok Kutatóközpontjában* (1097 Bp., Tóth Kálmán u. 4.). Tel.: +36-1-224-6700/4624., 4626. m.; e-mail: terjesztes@mta.btk.hu.

Előfizetési díj egy évre 5200 Ft.

A szerkesztőség legfeljebb 1 ív terjedelmű és az MSZ 9651 szabványnak megfelelő kéziratokat fogad el (egy oldalon 30 sor, soronként 60 leütés, jegyzetek a főszöveg alatt vagy után). A Tanulmányok rovatba szánt kézírathoz fél oldal terjedelmű tartalmi kivonatot is kérünk.

TARTALOM

BORSA GEDEON-MŰHELYKONFERENCIA

A Borsa Gedeon-műhelykonferenciáról (<i>Varga Bernadett</i>)	165
<i>Csapó Fanni</i> : Adalékok Frangepán Ferenc törökellenes beszédéhez	166
<i>Garadnai Erika</i> : Zilahy János hitvédelmi irata a gyászévtized időszakából	175
<i>Tóth Anna Judit</i> : A <i>Constantinapoly le írása</i> és Quirin Heyl budai nyomdája	186
<i>Bakonyi Zsuzsanna</i> : Henry Blount utazása a 16–17. századi közel-keleti angol utazási irodalom tükrében	202
<i>Kovács Eszter</i> : A régi magyarországi nyomtatványok biblikus cseh nyelvű verseinek változásai 1801-ig	217
<i>Farkas Gábor Farkas–Káldos János–Király Péter</i> : A régi magyarországi kiadványok „sötét anyaga”	226

KÖZLEMÉNYEK

<i>Kőrösi Ferenc</i> : „A papok házasságáról való komédia” – Beszámoló az eddig töredékesen ismert <i>Comoedia de matrimonio</i> (RMNy 88.) teljes példányáról	267
<i>Borda Lajos</i> : Temesvári Pelbárt velencei kiadású <i>Stellariumának</i> (1586) változatai	274

SZEMLE

<i>Régi Magyarországi Nyomtatványok, V. 1671–1685</i> , Heltai János, Kovács Eszter, P. Vásárhelyi Judit, Perger Péter, Szvorényi Róbert, Tóth Anna Judit, V. Ecsedy Judit munkája, szerk. P. Vásárhelyi Kudit, Perger Péter, Budapest, OSZK, 2023 (<i>Zvara Edina</i>)	279
Tóth Zsombor, <i>A hosszú reformáció jegyében – Vallási perzekúció és tanúságtétel a református irodalmi hagyományban a gyászévtizedtől 1800-ig</i> , Budapest, ELKH BTK ITI, 2023 (Humanizmus és Reformáció, 41.) (<i>Monok István</i>)	281

SZÁMUNK SZERZŐI	289
-----------------------	-----

ELTE | HUMÁN TUDOMÁNYOK
KUTATÓKÖZPONTJA

BIBLIOTHECA NATIONALIS HUNGARIAE

Kiadja

az ELTE Humán Tudományok Kutatóközpontja és az Országos Széchényi Könyvtár.

SZÁMUNK SZERZŐI

BAKONYI ZSUZSANNA, MNMKK Országos Széchényi Könyvtár, *bakonyi.zsuzsanna@oszk.hu*

BORDA LAJOS, antikvárius és könyvkiadó, *lajos@borda.hu*

CSAPÓ FANNI, MNMKK Országos Széchényi Könyvtár, *csapo.fanni@oszk.hu*

FARKAS GÁBOR FARKAS, MNMKK Országos Széchényi Könyvtár, *gfarkas@oszk.hu*

GARADNAI ERIKA, MNMKK Országos Széchényi Könyvtár, Régi Nyomtatványok Tára, RMNY szerkesztőség, *garadnai.erika@oszk.hu*

KÁLDOS JÁNOS, MNMKK Országos Széchényi Könyvtár, *jkaldos@gmail.com*

KIRÁLY PÉTER, Gesellschaft für wissenschaftliche Datenverarbeitung mbH Göttingen (GWDG), *kirunews@gmail.com*

KOVÁCS ESZTER, MNMKK Országos Széchényi Könyvtár, *kovacs.eszter@oszk.hu*

KÖRÖSI FERENC, Miskolci Egyetem Irodalomtudományi Doktori Iskola, *korosi-ferenc1998@gmail.com*

MONOK ISTVÁN, Tokaj-Hegyalja Egyetem, Speculum Kutatócsoport vezetője, *monok.istvan@konyvtar.mta.hu*

TÓTH ANNA JUDIT, MNMKK Országos Széchényi Könyvtár, Magyarágkutató Intézet, *tothannajudit@gmail.com*

VARGA BERNADETT, MNMKK Országos Széchényi Könyvtár, *varga.bernadett@oszk.hu*

ZVARA EDINA, Szegedi Tudományegyetem BTK Kulturális Örökség és Humán Információtudományi Tanszék, *zvara.edina@szte.hu*